Evropski parlament
2019-2024

Odbor za pravice žensk in enakost spolov
predsednik

24.1.2024

Johan Van Overtveldt
predsednik
Odbor za proračun
BRUSELJ

Zadeva: Mnenje o smernicah za proračun za leto 2025 – oddelek III (2023/2220(BUI))

Spoštovani gospod predsednik!

Odbor za pravice žensk in enakost spolov je bil v okviru postopka iz naslova zadolžen, da pripravi mnenje in ga predloži vašemu odboru. Na seji dne 29. novembra 2024 je odbor odločil, da bo pripravil mnenje v obliki pisma.

Odbor za pravice žensk in enakost spolov je vprašanje obravnaval na seji dne 24. januarja 2024[1]. Na seji se je odločil, da Odbor za proračun, kot pristojni odbor, pozove, da v predlog resolucije, ki ga bo sprejel, vključi pobude, navedene v nadaljevanju.

S spoštovanjem!

Robert Biedroń

[1] Pri končnem glasovanju so bili navzoči: Maria da Graça Carvalho, Frances Fitzgerald, Arba Kokalari, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Eleni Stavrou, Rainer Wieland, Sylvie Brunet, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Marco Zullo, Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Marina Kaljurand, Carina Ohlsson, Evelyn Regner, Sandra Pereira, Eugenia Rodríguez Palop, Gwendoline Delbos-Corfield, Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Johan Nissinen, Margarita de la Pisa Carrión, Christine Anderson, Lívia Járóka, Andżelika Anna Możdżanowska, Maria Veronica Rossi.

POBUDE

A. ker sta enakost spolov in odprava neenakosti med temeljnimi vrednotami, na katerih temelji Evropska unija, in ker je zaveza, da bo spodbujala enakost spolov in načelo enakosti spolov vključila v vse svoje ukrepe, zapisana v členu 8 Pogodbe o delovanju Evropske unije;

B. ker je Evropski parlament Komisijo večkrat pozval, naj spodbuja in izvaja vključevanje načela enakosti spolov, pri pripravi proračuna upošteva vidik spola ter ocenjuje učinek na enakost spolov na vseh področjih politike Unije;

C. ker na enakost spolov v Uniji močno vplivajo številne krize, s katerimi se sooča Unija in v katerih so ženske nesorazmerno prizadete, na primer vojna in uporaba spolnega nasilja kot vojnega orožja, povečanje nasilja na podlagi spola in nasilja v družini, omejevanje spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, reakcije na pravice žensk ter stalna razlika v plačah med spoloma;

D. ker proračuni nikoli niso spolno nevtralni in jih je zato treba oblikovati z jasnim ciljem enakosti spolov, boja proti diskriminaciji ter doseganja vseh in njihovih posebnih potreb, vključno z ženskami in dekleti v vsej njihovi raznolikosti, prav tako pa s konkretnimi zavezami za vključevanje načela enakosti spolov spodbujati ekonomsko opolnomočenje žensk;

E. ker morajo države članice in EU odpraviti in učinkovito obravnavati diskriminacijo in ker je treba čedalje večji delež proračuna EU, vključno s strukturnimi skladi EU ter naložbami v visokokakovostne in dostopne javne storitve oskrbe, zasnovati tako, da bo ustvaril nove, enake možnosti na trgu dela EU, tudi za mala in srednja podjetja, ki jih vodijo ženske, hkrati pa si je treba prizadevati za družbeni model, po katerem sta zaslužek in skrb za družino v enaki meri porazdeljena med moške in ženske;

1. poudarja, da je treba vidik spola vključiti in oceniti v proračunskem ciklu in v vseh programih v vseh fazah, ter obžaluje, da kljub večkratnim pozivom Evropskega parlamenta ta cilj še vedno ni bil dosežen; poziva k sistematičnemu in obveznemu zbiranju, poročanju in ocenjevanju primerljivih podatkov, razčlenjenih po spolu, da bi omogočili obvezne ocene učinka na enakost spolov na vseh področjih politike Unije, zlasti za popolno razčlenitev rezultatov v okviru metodologije za enakost spolov;

2. poudarja, da bi bilo treba vidik enakosti spolov in cilje, povezane s spolom, vključiti v vsa področja politike in programe EU; zato ponovno poziva k upoštevanju vidika spola pri pripravi proračuna v vseh fazah proračunskega postopka ter k opredelitvi ustreznih proračunskih vrstic, da bi omogočili učinkovito spremljanje prispevka proračuna EU k enakosti spolov in pregled vseh programov in porabe, ki bo upošteval vidik spola;

3. poudarja, da je treba dodatno razviti metodologijo Komisije EU za spremljanje enakosti spolov, ki bi morala ne le opredeliti ukrepe z učinkom na enakost spolov v nekaterih programih EU, temveč tudi spremljati skupni obseg sredstev, ki so v proračunu EU namenjena enakosti spolov;

4. znova poudarja, da je treba Evropskemu inštitutu za enakost spolov (EIGE) priskrbeti

potrebno osebje in proračun, da bo lahko opravljal svoje naloge in obvladal velik porast prošenj za tehnično pomoč pri vključevanju načela enakosti spolov; opozarja, da ima Evropski inštitut za enakost spolov ključno vlogo pri izmenjavi dragocenega znanja o stanju na področju enakosti spolov in pravic žensk v EU ter strokovnega znanja o politiki, vključevanju načela enakosti spolov in analizi, ki upošteva vidik spola; se zaveda, kako dragoceno je letno poročilo Evropskega inštituta za enakost spolov, saj državam članicam omogoča, da se poglobijo v temeljne vidike, ki ovirajo enakost spolov; ugotavlja, da je povpraševanje po storitvah inštituta vse večje, in poudarja, da nezadostno financiranje in pomanjkanje osebja nista v skladu s cilji in vrednotami Unije; poleg tega poudarja, da bi odprava zaskrbljujočih trendov, ki jih je izpostavil Evropski inštitut za enakost spolov, pripomogla k temu, da bi širše evropsko gospodarstvo postalo konkurenčnejše, učinkovitejše in odpornejše; poudarja, da je treba v vseh fazah ocenjevanja, izvajanja in spremljanja v evropskih strukturnih in investicijskih skladih uporabljati orodja, ki jih je razvil Evropski inštitut za enakost spolov, na primer nabor za pripravo proračuna ob upoštevanju vidika spola;

5. obžaluje, da ni posebnih proračunskih vrstic za ukrepe, namenjene enakosti spolov, in poudarja, da je treba povečati sredstva za preprečevanje nasilja na podlagi spola in boj proti njemu v sklopu DAPHNE, pa tudi za enakost spolov in vključevanje načela enakosti spolov v okviru programa CERV; poziva zlasti k povečanju sredstev za ženske, ki bežijo pred vojno v Ukrajini in so izpostavljene velikemu tveganju nasilja; opozarja na pomen posebnih proračunskih vrstic, povezanih s spolom, skupaj z jasnimi podatki o dodeljenih sredstvih; znova poudarja, da bi to morala biti praksa pri vseh programih, ki vključujejo cilje na področju enakosti spolov, tudi pri ESS+, in poziva, naj se v tem in drugih povezanih horizontalnih programih posebna pozornost nameni kibernetskemu nasilju nad ženskami;

6. poudarja zaskrbljujoče in rastoče upiranje enakosti spolov, pravni državi in pravicam žensk ter pomen instrumentov EU za ozaveščanje in boj proti temu pojavu; obžaluje, da Komisija v svoj proračunski predlog ni vključila posebnega programa o enakosti spolov; znova izraža zaskrbljenost zaradi medsebojne povezave med napadi na pravno državo, demokracijo in človekove pravice ter nazadovanjem na področju enakosti spolov in pravic žensk;

7. poziva Komisijo, naj v okviru obstoječih programov poveča proračunska sredstva za organizacije civilne družbe, zlasti tiste, ki se ukvarjajo s spolnim in reproduktivnim zdravjem in pravicami, vključno z zagotavljanjem in poenostavljanjem dostopa do varnega in zakonitega splava, pa tudi tiste, ki se ukvarjajo z bojem proti nasilju na podlagi spola in zagotavljanjem podpornih storitev za žrtve; znova poziva Komisijo, naj okrepi pravno državo in poskrbi, da sredstva EU ne bodo na voljo subjektom, vpletenim v kršitve človekovih pravic, zlasti ko gre za manjšine, in kršitve pravne države, ki vplivajo na svoboščine in temeljne pravice žensk, vključno s spolnim in reproduktivnim zdravjem in pravicami;

8. poudarja, da vidiki enakosti spolov večinoma niso vključeni v stebra zelenega prehoda in digitalne preobrazbe, ki sta del mehanizma za okrevanje in odpornost, kar pomeni zamujeno priložnost za učinkovito vključitev enakosti spolov v podnebne in okoljske cilje.

PRILOGA: SUBJEKTI ALI OSEBE, OD KATERIH JE PRIPRAVLJAVEC MNENJA PREJEL PRISPEVKE

Predsednik v vlogi pripravljavca mnenja kot izključno pristojen izjavlja, da ni prejel nobenih prispevkov od subjektov ali oseb, ki bi jih bilo treba navesti v tej prilogi v smislu člena 8 Priloge I Poslovnika.